

Instituti Albanologjik

JAVA E ALBANOLOGJISË

12/2021

Prishtinë, 21-23 qershor 2021

Programi

Instituti Albanologjik – Prishtinë
Institute of Albanology - Prishtina

JAVA E ALBANOLOGJISË

12/2021

Prishtinë, 21-23 qershor 2021

Prishtina, Jun 21-23 2021

Këshilli Organizues / Organizing Committee

Prof. dr. Hysen Matoshi

Prof. dr. Lulëzim Lajçi

Prof. dr. Fadil Grajçevci

Prof. dr. Arbnora Dushi

Prof. asoc.dr. Lumnije Kadriu

Prof. asoc.dr. Memli Krasniqi

Prof. asoc. dr. Naim Berisha

PROGRAMI

21 qershor, e hënë, në orën 10.00

SEANCA PLENARE

(Salla e katit II)

Drejtojnë seancën:

Hysen Matoshi, Shefkije Islamaj, Lulëzim Lajçi

Fjala e hapjes: Hysen Matoshi

Fjalë përshëndetëse:

Znj. Arbërie Nagavci

Ministre e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacioni

Akademik Skënder Gjinushi, Kryetar i Akademisë së
Shkencave të Shqipërisë

Akademik Mehmet Kraja, Kryetar i Akademisë së
Shkencave dhe të Arteve të Kosovës

Përrurimi i veprave të Instituti Albanologjik të botuara më 2019-2020:

Lulëzim Lajçi

Shefkije Islamaj: Referat mbi veprimtarinë shkencore
të akad. Jani Thomai

**Shpallja e akademik Jani Thomait Anëtar nderi
i Institutit Albanologjik**

Pushim

21 qershor, e hënë, në orën 11.00

SESSIONI I (Salla e katit II)

Seanca e parë: GJUHËSI

ZHVILLIMI I TERMINOLOGJISË

NË GJUHËN SHQIPE

Drejtojnë seancën:¹

Emil Lafe, Valter Memisha, Naim Berisha

1. **Emil Lafe:** Disa mendime të përkora për vendin dhe trajtimin e terminologjisë në një fjalor shpjegues
2. **Valter Memisha:** Frazetermat dhe Fjalori i madh i gjuhës shqipe
3. **Tomorr Plangarica:** Mbi disa terma në shkencat e ligjërrimit dhe problemet që lindin në përdorimin e tyre në “Gramatikën shkollore”
4. **Eglantina Shtylla:** Rreth terminologjisë në shkencat e edukimit
5. **Naim Berisha:** Çështje të terminologjisë gjuhësore në tekstet shkollore në Kosovë
6. **Artur Lama:** Reflekse të teorisë së Vysterit në terminologjinë shqiptare
7. **Shkelqim Millaku:** Roli i sinonimeve dhe i homonimeve në “kurrikulat” mësimore
8. **Abdurrahim Maxhuni:** Pasqyrimi i terminologjisë islame në fjalorin e Tahir Dizdarit
9. **Sejdi Gashi:** Rreth disa çështjeve terminologjike në fushën e medieve shqipe në Kosovë
10. **Vjosa Osmani:** Terminologjia e ekonomisë dhe e politikës nën ndikimin e globalizimit
11. **Juljana Kume:** Termet sportivë dhe disa veçori të tyre në shqipen e sotme

Diskutime

Pushimi i drekës nga ora 14.00 deri 16.00

¹ Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min. Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

21 qershor, e hënë, në orën 16.00

SESIONI I (Salla e katit II)

Seanca e dytë: GJUHËSI

ZHVILLIMI I TERMINOLOGJISË

NË GJUHËN SHQIPE

Drejtojnë seancën:²

Idriz Metani, Mimoza Priku, Abdurrahim Maxhuni

1. **Idriz Metani:** Semantika dhe termat
2. **Mimoza Priku:** Rreth sfidave të zhvillimit të terminologjisë gjuhësore në morfologjinë e gjuhën shqipe
3. **Begzad Baliu:** Onomastika historike e korpusit leksikor të shqipes
4. **Evalda Paci:** Mbi terminologjinë e pjesëve përbërëse të veprave të letërsisë së vjetër shqipe
5. **Shpresa Ismaili,** Leksiku terminologjik në romanet e Rexhep Qosjes
6. **Etilda Muhaj:** Probleme të terminologjisë gjuhësore në ditët e sotme
7. **Bahri Koskoviku:** Terminologjia sintaksore në grammatikat shqipe-interpretime dhe koncepte të reja
8. **Faton Krasniqi,** Përdorimi i terminologjisë juridike dhe parlamentare në debatet televizive në Kosovë
9. **Behar Hoxhaj:** Çështje të terminologjisë leksiko-grammatikore në lidhje me parafjalët në gjuhën shqipe
10. **Afërdita Abdullahi,** Pasuri leksikore nga Rrafshi i Dukagjinit
11. **Shemsi Haziri:** Historiku i zhvillimit të terminologjisë policore në gjuhën shqipe

Diskutime

Fjala e mbylljes

² Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min.
Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

21 qershor, e hënë, në orën 11.00

SESSIONI II (Salla shkencore, katit III)

Seanca e parë: ETNOMUZIKOLOGJI
SFIDAT E FOLKLORISTIKËS
DHE ETNOMUZIKOLOGJISË:
PËRKUFIZIMI, TERRENI, PRURJET E REJA

Drejtojnë seancën: ³

Leontina Gega - Musa, Visar Munishi

1. **Alma Bejtullahu:** Qasjet e etnomuzikologjisë dikur dhe sot: metodologjia, metoda dhe teknika e terrenit, trajtimi i materialit muzikor
2. **Bekim Ramadani:** Mbi disa çështje problemore të etnomuzikologjisë shqiptare në Republikën e Maqedonisë së Veriut
3. **Albin Sadiku:** Sfidat dhe problemet e punës së etnomuzikologut
4. **Mikaela Minga:** Etnomuzikologjia shqiptare dhe kthesa aurale
5. **Besa Berberi:** Trashëgimia e këngës - Ajtene Pllana dhe Besa Berberi (video)
6. **Rreze Kryeziu Breznica:** Sfidat e etnomuzikologjisë në Kosovë: Konteksti edukativ
7. **Liburn Jupolli:** Studim mbi trajtat e reja inovative të avancimit të trashëgimisë muzikore të instrumenteve folklorike në Kosovë
8. **Krenar Doli:** Modelet e Alan Merriam-it dhe të Timoty Rice në Etnomuzikologji

Diskutime

Pushimi i drekës nga ora 14.00 deri 16.00

³ Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min.
Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

21 qershor, e hënë, në orën 16.00

SESIONI II (Salla shkencore, katit III)

Seanca e dytë: FOLKLORISTIKË

SFIDAT E FOLKLORISTIKËS DHE ETNOMUZIKOLOGJISË: PËRKUFIZIMI, TERRENI, PRURJET E REJA

Drejtojnë seancën:

Arbnora Dushi, Krenar Doli⁴

1. **Leontina Gega - Musa:** Sfidat e hulumtimit të tradicionales në bashkëkohësi
2. **Olimbi Velaj:** Çështje të folklorit urban gjatë periudhës së pandemisë
3. **Armanda Kodra Hysa:** Rrëfenja vetjake si një drejtim i ri për folkloristikën në Shqipëri: Rasti i studimit të krimeve dhe pasojave të komunizmit
4. **Irena Gjoni:** Ritet tradicionale përballë praktikave të reja në pandemi
5. **Vlorë Fetaj Berisha:** Sfidat e punës në terren gjatë regjistrimit të vajtimeve
6. **Ylberza Halili:** Interneti si terren virtual
7. **Visar Munishi:** Kanagjeqi në internet – terreni virtual
8. **Arbnora Dushi:** Risitë folkloristike në kohën e pandemisë: krijimet e reja dhe sfidat e disiplinës

Diskutime

⁴ Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min.
Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

22 qershor, e martë, në orën 10.00

SESSIONI III (Salla e katit II)

Seanca e parë: LETËRSI

POEZIA SHQIPE (1945 - 1990)

Drejtojnë seancën:

Arben Hoxha, Muharrem Jakupi⁵

1. **Agim Vinca:** Poezia shqipe (1945-1990): fazat e zhvillimit dhe tipat e ligjërimit (referat)
2. **Sali Bytyçi:** Poezia shqipe e Kosovës (1945 - 1966)
3. **Muharem Jakupi:** Teoria dhe praktikat 'shtetëzuese' të poezisë së realizmit socialist
4. **Kristaq Jorgo:** Mbi stadin e vetëvetëdijes së sistemit letrar: poezia (letërsia) shqipe e periudhës 1945 - 1990
5. **Arben Hoxha:** Modelet kognitive të poezisë shqipe sipas kategorizimit imazhist
6. **Jolanda Lila:** Ligjërimi bisedor si përftesë krijuese e poezisë bashkëkohore shqipe-rast studimor Dritëro Agolli
7. **Hysen Matoshi:** Aspekte të poetikës së sirventesës në poezinë e sotme shqipe
8. **Vjollca Berisha:** Ngjizja e një letërsie të shkëputur: poezia shqipe e Maqedonisë së Veriut

Diskutime

Pushimi i drekës nga ora 14.00 deri 16.00

⁵ Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min.
Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

22 qershor, e martë, në orën 16.00

SESIONI III (Salla e katit II)

Seanca e dytë: LETËRSI

POEZIA SHQIPE (1945 - 1990)

Drejtojnë seancën:

Gëzim Aliu, Jolanda Lila⁶

1. **Edlira Birko:** Poezia si mbijetesë në çaste të zgripit ekzistencial (Rasti Mitrush Kuteli)
2. **Gëzim Aliu:** Disa poema të kohës së realizmit socialist
3. **Rovena Mikeli (VATA):** Martin Camaj, poet i ndaluar dhe qëndrimi ndaj tij para dhe pas vitit 1990
4. **Zahrie Kapllanaj:** Prirje ndërtekstuale në poezinë e sotme shqipe (1960 - 1990)
5. **Meliza Krasniqi:** Poezia e shkrimtareve shqiptare në Kosovë (1945 - 1990)
6. **Adil Olluri:** Poezia e Rrahman Dedajt
7. **Naime Beqiraj:** Relacioni interletrar i Ali Podrimjes me poezinë shqipe (përkushtimi e dedikimi)
8. **Miftar Kurti:** Receptimi dhe perceptimi në poezinë e Jakup Cerajës
9. **Fadil Grajçevci:** Poezia shqipe në revistën letrare "Jeta e re" (1949 - 1966)

Diskutime

⁶ Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min.
Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

22 qershor, e martë, në orën 10.00

SESIONI IV (Salla shkencore, kati III)

Seanca e parë: ETNOLOGJI

**RITET, RITUALET DHE CEREMONITË DIKUR
DHE SOT - BESIMET DHE PRAKTIKAT**

Drejtojnë seancën:

Nebi Bardhoshi, Valon Shkodra⁷

Fjala e hapjes: Lumnije Kadriu

1. **Bashkim Lajçi:** Elemente apotropeike në zakonet e lindjes te shqiptarët
2. **Artan Krasniqi:** Vënia e emrit të fëmijëve në Kosovë, rite dhe praktika
3. **Arsim Canolli:** Kujtesa laramane: riti i famullit
4. **Edibe Selimi-Osmeni:** Ceremoni rituale në kremten e Shën Eremisë
5. **Angjelina Hamza-Hasanaj:** Martesat ndërfitare në Kosovë
6. **Rini Useini:** Ndikimi i shërbimeve profitabile në dasmën shqiptare bashkëkohore
7. **Bubulina Sylja:** Roli dhe pjesëmarrja e nuses në dasmën e saj
8. **Valent Qaflehi dhe Muharrem Qaflehi:** Dasma në krahinën e Opojës dhe të Gorës
9. **Sadik Mehmeti:** Ritet e mevludit në trevën e Opojës

Diskutime

Pushimi i drekës nga ora 14.00 deri 16.00

⁷ Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min.
Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

22 qershor, e martë, në orën 16.00

SESIONI IV (Salla shkencore, kati III)

Seanca e dytë: ETNOLOGJI

RITET, RITUALET DHE CEREMONITË DIKUR DHE SOT - BESIMET DHE PRAKTIKAT

Drejtojnë seancën:

Arsim Canolli, Ledia Dushi⁸

1. **Nebi Bardhoshi:** Rituale të legalizimit të tokës së pushuar
2. **Shemsi Krasniqi:** Lybeteni-mitet, ritualet dhe praktikat sociale
3. **Nexhat Çoçaj:** Kau, dashi dhe gjeli në ritualet e ceremonive familjare
4. **Dardan Lajçi:** Roli mbrojtës i argjendit në mjekësinë popullore
5. **Valon Shkodra:** Disa zakone të rite të vdekjes në Kosovë
6. **Bekim Xhemili** dhe **Ilir Sopjani:** Muzeu dhe vdekja në rite të besime dikur dhe sot
7. **Ledia Dushi:** Koncepti i vdekjes nëpërmjet ritit të Gjamës
8. **Lumnije Kadriu:** Varrimi në vendlindje: spirancë ankorimi e përkatësisë

Diskutime

⁸ Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min. Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

23 qershor, e mërkurë, në orën 10.00

SESIONI V (Salla e katit II)

Seanca e parë: HISTORI

MENDIMI HISTORIK

NË PUBLICISTIKËN SHQIPTARE

TË SHEK. XIX DHE FILLIMIT TË SHEK. XX

Drejtojnë seancën⁹:

Memli Krasniqi, Albnora Musa

Fjala e hyrjes: Memli Krasniqi

1. **Lulëzim Lajçi:** “Përlindja e Shqipëniës” kronikë mbi mi-zoritë e pushtuesve serbë e grekë mbi popullsinë civile të trojeve të mbetur jashtë kufijve të shtetit shqiptar
2. **Anton Pançev:** Viset e Kosovës së sotme në strategjinë serbe gjatë gjysmës së dytë të shek. XIX
3. **Naser Ferri:** Fillesat e trajtimit historik të lashtësisë së Dardanisë
4. **Sibel Akova:** Reflections of the Albanian Revolts on the Ottoman Press
5. **Shpend Avdiu:** Roli i Kishës Greke në Shqipëri sipas gazetës “E vërteta” të Stambollit (1911)
6. **Hasan Bello:** Moderniteti dhe ideologjia në tekstet shkollore të Perandorisë Osmane nga shek. XIX-të deri në fillim të shek. XX-të: Shqipëria dhe shqiptarët në tekstet e shkollave osmane
7. **Zana Hoxha:** Arkeologjia dhe nacionalizmi: Shtypi si mjet promovues

Diskutime

Pushimi i drekës nga ora 14.00 deri 16.00

⁹ Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min. Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

23 qershor, e mërkurë, në orën 16.00

SESIONI V (Salla e katit II)

Seanca e dytë: HISTORI

MENDIMI HISTORIK

NË PUBLICISTIKËN SHQIPTARE

TË SHEK. XIX DHE FILLIMIT TË SHEK. XX

Drejtojnë seancën:¹⁰

Lulëzim Lajçi, Anton Pançev

1. **Memli Krasniqi:** Kontributi i Mid'hat Frashërit në formësimin e mendimit historik shqiptar
2. **Nuridin Ahmeti:** Kontribute albanologjike në faqet e gazetës "Toska" të Egjiptit në fillim të shek. XX
3. **Albnora Musa:** Kongresi i Manastirit në syrin kritik të Faik Konicës
4. **Arianit Buqinca:** Aspekte të antikitetit në shtypin shqiptar të fillim shekullit XX
5. **Elza Shipoli:** Gërmimet arkeologjike në Butrint sipas shtypit të fillim shekullit XX
6. **Nutrika Lajçi:** Çështja shqiptare në Konferencën e Paqes në Paris sipas revistës "Yll'i Mëngjezit"

Diskutime

¹⁰ Koha e leximit të kumtesave është e kufizuar në 15 min.
Kohëgjatja e diskutimit deri në 2 minuta.

23 qershor, e mërkurë, në orën 18.00

Mbyllja e punimeve të Konferencës Shkencore

JAVA E ALBANOLOGJISË 12/2021
(Salla e katit II)

Drejtojnë seancën:
Hysen Matoshi, Lulëzim Lajçi

Fjala e mbylljes: Lulëzim Lajçi